

HƯỚNG DẪN HỌC NGŨ VĂN TUẦN 25

HỊCH TƯỚNG SĨ (Tiếp theo)

(Trần Quốc Tuấn)

HD của Giáo Viên	HD của Học sinh	Nội dung
HD 1:HDHS tìm hiểu nội dung văn bản tiếp (30)p		
<ul style="list-style-type: none"> - HD h/s tìm hiểu tiếp văn bản. - Yêu cầu h/s đọc đoạn 2. - Trước sự lộng hành, bạo ngược của kẻ thù, tác giả có thái độ ra sao? - Em có nhận xét gì về cách dùng từ trong đoạn văn này? - Tác dụng của biện pháp NT này? - Mục đích của tác giả khi viết đoạn này? - Qua đoạn văn trên em hiểu gì về tác giả? - Mối ân tình giữa TQT và tướng sĩ dựa trên mối quan hệ nào? - Tác giả phê phán sai lầm của tướng sĩ trên các phương diện nào? - Hậu quả của lối sống trên là gì? - Từ đó tác giả đưa ra lời khuyên ntn với tướng sĩ? - Nếu theo lời khuyên sẽ có lợi ích gì? 	<ul style="list-style-type: none"> Đọc Trả lời Nhận xét Trả lời Trả lời Trả lời Trả lời Trả lời Trả lời Trả lời Thảo luận 	<p>III <u>Tìm hiểu nội dung văn bản(tiếp)</u></p> <p>a. Nêu gương sáng trong lịch sử.</p> <p>b. Phân tích tình hình địch – ta.</p> <p>* Địch.</p> <p>* Thái độ của tác giả.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quên ăn, mất ngủ, đau đớn đến thất tim, thất ruột. Uất ức, căm tức khi chưa trả được thù. Sẵn sàng hi sinh để rửa nhục cho đất nước. - Dùng nhiều động từ chỉ trạng thái tâm lí mãnh liệt: Quên, vồ, xả, lột, nuốt, uống... -> Cực tả niềm uất hận trào dâng trong lòng. - Khơi gợi sự đồng cảm của người đọc, người nghe. - Có tác dụng động viên to lớn đối với tướng sĩ. -> Thể hiện lòng yêu nước thiết tha của tác giả. - MQH giữa Trần Quốc Tuấn và tướng sĩ là MQH chủ tướng và MQH cùng cảnh ngộ -> vừa là lí vừa là tình. - Phê phán tướng sĩ: <ul style="list-style-type: none"> + Không biết nhục, không biết lo, thẹn, tức, căm... + Ham thú vui tầm thường (chơi gà, săn bắn, rượu...) - Hậu quả: mất hết sinh lực, tâm trí đánh giặc. Dẫn đến nước mất nhà tan. - Khuyên răn: <ul style="list-style-type: none"> + Nên biết lo xa (lửa – rau nguội)

<p>- Trong đoạn văn trên tác giả đã sử dụng những thủ pháp NT nào? Tác dụng của các NT này?</p> <p>- Vì sao tác giả kêu gọi tướng sĩ đọc “Bình thư yếu lược” ?</p> <p>- Tại sao tác giả đưa ra hai lựa chọn : Đạo thần chủ – nghịch thù? Nó thể hiện điều gì?</p> <p>- Hãy lập lược đồ kết cấu theo yêu cầu câu hỏi 7. - GV treo bảng phụ đáp án.</p> <p>- Khích lệ lòng yêu nước bất khuất, quyết chiến quyết thắng kẻ thù xâm lược.</p>	<p>Trình bày Nhận xét</p> <p>Suy nghĩ Trả lời</p> <p>Trả lời</p> <p>Thảo luận Trình bày Nhận xét</p>	<p>+ Tăng cường tập luyện. - Chống được giặc ngoại xâm.(bêu đầu Hốt Tất Liệt...) - Còn nước, còn nhà (chẳng những thái ấp...) - Sử dụng nghệ thuật so sánh, tương phản, liệt kê và các điệp từ, điệp ý tăng tiến có tác dụng nêu bật vấn đề từ nhạt -> đậm, nông->sâu để người đọc thấy rõ đúng sai, phải trái.</p> <p>3. Kêu gọi tướng sĩ. - Chăm đọc “Bình thư yếu lược” - > binh pháp nổi tiếng trong lịch sử – tác giả là Trần Quốc Tuấn. - Nước ta đứng trước nguy cơ bị ngoại xâm. -> Tướng sĩ chỉ có hai lựa chọn: chính - tà, hoặc ta hoặc địch. Đó là thái độ dứt khoát không có chỗ cho kẻ do dự. -> Tinh thần quyết chiến quyết thắng. * Lược đồ kết cấu bài Hịch. - Khích lệ lòng yêu nước. Căm thù giặc, nổi nhục mất nước. - Khích lệ lòng trung quân ái quốc và lòng ân nghĩa thủy chung của người cùng cảnh ngộ. - Khích lệ ý chí lập công danh, xả thân vì nước. - Khích lệ lòng tự trọng, liêm sỉ ở mỗi người khi nhận rõ cái sai, thấy rõ điều đúng.</p>
<p>HD 2: HDHS tổng kết. (5)p</p>		
<p>- Qua nội dung bài học, em nêu vài nét về nội dung và nghệ thuật của văn bản</p> <p>- Y/c h/s đọc ghi nhớ.</p>	<p>Tóm lược Trình bày Nhận xét Bổ xung Đọc</p>	<p><u>IV Tổng kết.</u> 1 Nội dung: { ghi nhớ sgk. 2 Nghệ thuật: * Ghi nhớ (sgk)</p>

NGẮM TRĂNG

(Hồ Chí Minh)

HD của Giáo Viên	HD của Học sinh	Nội dung
HD 1: HDHS đọc và tìm hiểu chung.		
<ul style="list-style-type: none"> - HD h/s đọc văn bản và phân dịch nghĩa. - Xác định thể thơ? - Bài thơ có bố cục ntn? - Diễn giảng: Thú ngắm trăng của người xưa.	<p style="text-align: center;">Đọc</p> <p style="text-align: center;">Trả lời</p> <p style="text-align: center;">Chú ý</p>	<p>I. <u>Đọc – Hiểu văn bản.</u></p> <p>1. <u>Đọc – hiểu nghĩa từ, thể thơ, bố cục.</u></p> <p>a. Đọc – hiểu nghĩa từ. b. Thể thơ: Thất ngôn tứ tuyệt. c. Bố cục: 4 phần. Câu 1: Khai đề ; Câu 2: Thừa đề. Câu 3: Chuyển đề ; Câu 4: Hợp đề.</p>
HD 2: HDHS tìm hiểu nội dung văn bản.		
<ul style="list-style-type: none"> - Bác Hồ ngắm trăng trong hoàn cảnh nào? - Vậy người ngắm trăng cần phải tự có điều gì? - Hai từ “không” ở câu thơ đầu có ý nghĩa gì? (khẳng định...) - Câu thứ 2 ở bản dịch có gì khác trên? + Câu dịch: câu trần thuật. + Câu phiên âm, dịch: câu nghi vấn. - Câu 2 không dùng để hỏi mà để bộc lộ cảm xúc, đó là cảm xúc gì? - Gọi h/s đọc lại 2 câu phiên âm. - Hành động ngắm trăng ở đây có gì đặc biệt? - Em cảm nhận gì trong tình yêu thiên nhiên của Bác? - Câu thơ “Trăng	<p style="text-align: center;">Trong tù rượu, chè, hoa</p>	<p><u>III Tìm hiểu nội dung văn bản</u></p> <p>1. <u>Hai câu đầu:</u> C1: Trong tù, thiếu thốn đủ thứ.</p> <p>- Là người say mê trăng, có tình yêu mãnh liệt với thiên nhiên, không vương bận về vật chất.</p> <p>C2: Cảnh đẹp đêm nay ...hững hờ.</p> <p>- Trạng thái xao xuyến, bối rối của tâm hồn nghệ sĩ rất nhạy cảm trước vẻ đẹp của thiên nhiên, dù đang ở trong tù.</p> <p>2. <u>Hai câu sau:</u></p> <p>- Để ngắm trăng người tù phải hướng ra ngoài song sắt nhà tù.</p> <p>- Chủ động đến với thiên nhiên, quên đi thân phận tù đầy -> yêu quên mình... => Cuộc vượt ngục về tinh thần.</p> <p>- Phép nhân hoá (Trăng nhòm, ngắm) -> Trăng như có linh hồn, trở nên sinh động, gần gũi, thân thiết với người.</p>

<p>nhóm...thơ” có sử dụng biện pháp NT nào? Tác dụng?</p> <p>- Hai câu thơ tạo nên phép đối có hiệu quả NT ntn?</p> <p>- Qua bài thơ, em thấy hình ảnh Bác Hồ hiện ra ntn?</p>		<p>- Trăng và người đều chủ động tìm đến giao hoà với nhau, là tình cảm song phương. Cho thấy Bác và trăng hết sức gắn bó, thân thiết trở thành tri âm, tri kỉ từ lâu.</p> <p>- Người tù CM dường như không chút bận tâm về hoàn cảnh thực tại khổ cực, đối rét bất chấp song sắt nhà tù để tâm hồn bay bổng đến với thiên nhiên -> Một tinh thần thép.</p>
HD 3:HDHS tổng kết.		
<p>- Qua nội dung bài học,em nêu vài nét về nội dung và nghệ thuật của văn bản</p> <p>- Y/c h/s đọc ghi nhớ.</p>	<p>Tóm lược Trình bày Nhận xét Bổ xung Đọc</p>	<p><u>IV Tổng kết.</u> 1 Nội dung: {ghi nhớ sgk. 2 Nghệ thuật: * <i>Ghi nhớ</i> (sgk)</p>

CÂU CẢM THÁN

HD của Giáo Viên	HD của Học sinh	Nội dung
HD 1:HDHS tìm hiểu đặc điểm hình thức và chức năng.		
<p>- Yêu cầu h/s đọc các đoạn trích.</p> <p>- Trong những đoạn trích trên, câu nào là câu cảm thán?</p> <p>- Đặc điểm hình thức nào cho biết đó là câu cảm thán?</p> <p>- Câu cảm thán dùng để làm gì?</p> <p>- Khi viết đơn, biên bản, hợp đồng hay trình bày kết quả</p>	<p>Đọc</p> <p>Trả lời</p> <p>Trả lời</p> <p>Trả lời</p> <p>Thảo luận Trình bày Nhận xét</p>	<p><u>I. Đặc điểm hình thức và chức năng.</u> <i>1. Đọc các đoạn trích.</i> <i>2. Nhận xét.</i> - Các câu cảm thán: a. Hỡi ơi lão Hạc ! b. Than ôi ! - Dựa vào các từ ngữ cảm thán: hỡi ơi, than ôi. -> dùng để bộc lộ trực tiếp cảm xúc của người nói (người viết). - Khi viết đơn...không dùng câu cảm thán (ngôn ngữ trong VBHC và VBKH không thích hợp với ngôn ngữ bộc lộ cảm xúc).</p>

<p>giải một bài toán...có dùng câu cảm thán không? Vì sao?</p> <p>- HD HS đọc ghi nhớ.</p>	<p>Đọc</p>	<p>* Ghi nhớ (sgk- 44).</p>
<p>HD 2:HDHS luyện tập.</p>		
<p>- Gọi h/s đọc BT1.</p> <p>- Các câu trong đoạn trích có phải đều là các câu cảm thán không? Vì sao?</p> <p>- H/D làm BT2.</p> <p>- Phân tích tình cảm, cảm xúc được thể hiện trong những câu trên?</p> <p>- Có thể các câu đó được xếp vào kiểu câu cảm thán được không? Vì sao?</p> <p>- Hãy đặt câu cảm thán để bộc lộ cảm xúc.</p> <p>- Y/C nhắc lại kiến thức về câu nghi vấn, câu cầu khiến và câu cảm thán.</p>	<p>Đọc Trả lời</p> <p>Đọc Trả lời</p> <p>Thảo luận Trình bày Nhận xét</p> <p>Đặt câu</p> <p>Trả lời</p>	<p>II. Luyện tập.</p> <p>1. BT1: Xác định câu cảm thán.</p> <p>a. Than ôi! Lo thay! Nguy thay!</p> <p>b. Hỡi...ta ơi!</p> <p>c. Chao ôi, có biết...của mình thôi.</p> <p>=> Chỉ các câu trên mới là câu cảm thán vì có những từ cảm thán.</p> <p>2. BT2: Các câu bộc lộ tình cảm, cảm xúc:</p> <p>a. Lời than của người nông dân dưới chế độ PK.</p> <p>b. Lời than của người chinh phụ trước nỗi truân chuyên do chiến tranh gây ra.</p> <p>c. Tâm trạng bế tắc của nhà thơ trước cuộc sống (trướcCM-T8).</p> <p>d. Sự ân hận của Dế Mèn...</p> <p>=> Tất cả đều bộc lộ tình cảm, cảm xúc nhưng không phải là câu cảm thán vì không có câu nào mang đặc điểm hình thức của câu cảm thán.</p> <p>3.BT3: Đặt câu.</p> <p>- VD1: Ôi! Mẹ đã yêu thương con biết chừng nào!</p> <p>- VD2: Trời ơi! Cảnh bình minh trên biển mới đẹp làm sao!</p> <p>4. BT4: Nhắc lại kiến thức về các kiểu câu đã học.</p>